

Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid Ministerie van Defensie
o.v.v. Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Assen, 26 januari 2024

Betreft: zienswijze bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau – Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

Geachte heer/mevrouw

Op 18 december 2023 heeft u de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) gepubliceerd. Graag maken wij onze zienswijze kenbaar op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van het NPRD.

Wij zien met u dat er, tegen het licht van de geopolitieke situatie, een stevige en voortvarende inspanning nodig is om de Nederlandse en Atlantische defensie te versterken. Als gemeente die al sinds 1892 verbonden is met de Nederlandse krijgsmacht dragen wij hier graag aan bij. In die zin staan wij positief tegenover het voornemen van Defensie tot het vergroten van het oefenterrein De Haar.

Op de kaart op pagina 79 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is oefengebied de Haar, gelegen in Assen en Midden-Drenthe tevens aangegeven als mogelijk alternatief voor het oefen in stedelijk gebied/ een oefendorp. Als harde voorwaarde hierbij is gesteld dat het mogelijk moet zijn om met drones te oefenen.

Wij zien veel mogelijkheden voor het realiseren van een oefendorp in onze gemeente; Assen beschikt over de randvoorwaarden én koppelkansen voor een oefendorp:

- Oefenterrein de Haar beschikt reeds over twee helikopter landingsplaatsen, is aangemerkt als laagvlieggebied en is gelegen in een groter gebied met een laag lucht- en grondrisico.
- Op basis van het gezamenlijk Bestuurlijk Voornemen Johan Willem Friso (JWF) Kazerne wordt, vanwege het vertrek van School Noord, het kazerneterrein onderverdeeld in een beveiligd en onbeveiligd terrein. Delen van het terrein worden, mede door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de gemeente Assen, herbestemd. Er ontstaat hiermee ruimte voor overnachtingsmogelijkheden voor gebruikers van een oefendorp op zowel het beveiligde als onbeveiligde deel van het kazerneterrein.
- Een ontwikkeling van een oefendorp zou ook goed aansluiten op de Rijksambitie om meer te sturen op economie en werkgelegenheid zoals die is geformuleerd in de Contourennotitie Nota Ruimte: "Het Rijk kan het voortouw nemen door de randvoorwaarden op orde te brengen en met vestigingsbeleid ten aanzien van grotere maatschappelijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen, dependances van hogescholen en universiteiten en rijksdiensten." Tevens sluit dit aan bij de afspraak uit het Bestuurlijk Voornemen JWF kazerne over het op peil houden van de Rijkswerkgelegenheid in Drenthe, naar aanleiding van het vertrek van Defensie personeel uit Drenthe.

- In Assen zijn OmniDrones (en OmniDrones Projects) en Drone Delivery Services gevestigd. Deze onbemande luchtvaartorganisaties bieden de volgende voordelen voor Defensie en een oefendorp in de Haar:
 - OmniDrones is een door Inspectie Leefomgeving en transport geaccrediteerde opleider voor Europese (EASA OPEN en Specific) opleidingen, alsook een van de weinigen in Nederland voor State operators (volgens Nederlandse regels).
 - OmniDrones is al 10 jaar actief in de onbemande luchtvaartsector en heeft een groot netwerk in het bedrijfsleven, onderwijs, kennisinstellingen en overheden, waaronder ministeries, inspectie, luchtverkeerleiding, provincies, gemeenten, politie, veiligheidsregio's en penitentiaire inrichtingen.
 - Drone Delivery Services werkt als werkpakketleider in een Nationaal Groeifondsproject 6G Future Network Services¹ van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (en penvoerder TNO) de ontwikkeling van een integraal 6G netwerk, ook voor Drones, om zo onder andere autonome mobiliteit te creëren.
 - Met de Inspectie Leefomgeving en Transport werken OmniDrones en Drone Delivery Services aan het buiten zicht vliegen/ lange afstandsvliegen, onder andere door drones te laten vliegen op waterstof als energiebron en vliegen in civiele en militaire luchtruimen (CTR's).
 - OmniDrones beschikt met de pilootopleidingen ook over een groot netwerk in het MBO, HBO en universiteit en leidt onder andere leerlingen van de Véva opleiding en andere beveiligingsopleidingen op.
 - OmniDrones en Drone Delivery Services houden zich bezig met innovatieve, vooruitstrevende ontwikkelingen zoals nu cargo-drones, vliegen met steeds grotere toestellen en meer payload.
 - In 2018 zijn gesprekken gevoerd met de toenmalig commandant van de oefenterreinen de Haar en het oefendorp Marnehuizen, met de beheerder van de Haar en de in Assen gestationeerde eenheden over mogelijk medegebruik in de toekomst; beide partijen waren hierover positief.
- Ook bij de in Assen gevestigde overheidsdiensten DV&O, politie en veiligheidsregio is behoefte aan het oefenen in verstedelijkt gebied, dit biedt mogelijk synergievoordelen.
- De Thorbecke Academie van NHL Stenden is gevestigd in Assen met de opleiding Cyber Security biedt kansen voor de toekomst.

Kortom, de ontwikkeling van een oefendorp op het oefenterrein De Haar is een waardevolle toevoeging voor Defensie en heeft positieve effecten op de lokale gemeenschap, de regio als geheel en de veiligheid van Nederland. Wij waarderen het door u opgestelde participatieplan planMER en nationale beleidsvisie NPRD en zien dat traject dan ook met vertrouwen tegemoet.

Wij hopen u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd en uiteraard lichten wij bovenstaande graag toe in een gesprek.

Hoogachtend,

¹ <https://www.nationaalgroeifonds.nl/overzicht-lopende-projecten/thema-veiligheid-en-digitalisering/6g-future-network-services>